

מכתלי בית ההוראה

אקטואליה
בהלכה

פניני הלכה למעשה, בענייני דיומא ושאלות המתחדשות

מרבני בית המדרש להוראה היינות "באר ישראל"

בראשות מורינו הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

מכתלי בית ההוראה

תשובה ממורינו הרב שליט"א

טבילת כלים המעוצבים על ידי תלמידות בחוג אומנות

אמנם דעת האיסור והיתר (כלל נ"ח דין פ"ט) ששואל הכלי שבא להשתמש בו לצורך אכילה חייב להטבילו, ונימוקו עמו, שאינו דומה לשואל כלי מן הגוי, וזאת משום שאף לגבי המשאיל עצמו מוגדר הכלי ככלי המחויב בטבילה, שאף שאצלו הכלי עומד לחיתוך קלפים או לסחורה, הרי אילו היה רוצה להשתמש בהם לצורך אכילה אפילו דרך ארעי היה מתחייב בטבילה, ואף שכבר החמירו על השואל שיטביל את הכלי, מכל מקום לשואל ממנו אסור להשתמש ללא טבילה.

להלכה בנידון שואל כלי זה, הכריעו ה"ט"ז (סק"י) והש"ך (סקט"ז) שעל השואל להחמיר ולהטבילו ללא ברכה, והוא הדין השואל כלים מישראל החנווני לצורך סעודה, יטבילם בלא ברכה. והוסיף ה"ט"ז שעל החנווני ליידיע את הקונה שהכלי טובול כבר, וזה לשונו: **אלא דיש לחנווני להודיע זה למי שיקנה אותו ממנו אחר כך, שלא יטבלנו שנית בברכה.** את סיוע דברי ה"ט"ז אלו פירשו הרבה מהפוסקים, שכוונתו שמוטלת חובה על הקונה להטביל את הכלי בשנית, ואף שכבר החמירו על השואל שיטביל את הכלי, מכל מקום יש לחשוש לסוברים שאינו מחויב להטבילו, ולשיטתם אין הטבילה מועילה כיוון שטבולו בעוד שלא חל על הכלי חובת טבילה. [ואם כי יש מקום לפרש דברי ה"ט"ז כפשוטם; שעל החנווני להודיע לקונה שאינו צריך להטבילו כלל ולא יכשל בברכה לבטלה, אמנם בחידושי חתם סופר (סק"ז) העתיק את דברי ה"ט"ז בזה הלשון: **להודיע שיטבילום הקונים בלא ברכה,** הרי שהבין בכונת ה"ט"ז שתכלית ההודעה כדי שידעו שעליהם להטביל את הכלים, אלא שלא יברכו מספק שמא הועילה הטבילה].

מכאן למדו הרבה מהפוסקים (מנחת יצחק ח"ז סימן מג, שו"ת מנחת שלמה ח"ב סימן סו אות כ, יביע אומר ח"ז י"ד סימן ט אות ב ועוד) שאם הטביל בעל חנות את הכלים שברשותו לא מועילה טבילתו כיון שלא חל עדיין חובת טבילה על הכלים, ועל הקונה להטביל ללא ברכה, מאידך יש שכתבו שטבילת המוכר מועילה ואין הקונה צריך להטבילו שנית (שו"ת משנה הלכות ל"ב סימן לא. חוט שני סימן קכ סק"ח), ואף שאין חובת טבילה על המוכר מועילה טבילתו להוציא את הכלי מטומאת גוי.

ומעתה יצאו לדון גם בכלים הניתנים במתנה: יש אומרים שדין כלי העומד למתנה כדין כלי העומד למכירה, ולדעת הפוסקים הנוכרים לעיל, יש לחשוש שאין מועילה טבילת

המשך בעמ' ב'

שאלה:

במסגרת חוג אומנות המתקיים בבית הספר, יוצרות התלמידות סטים אומנותיים של כלי מטבח - צלחות מזולגות וכפיות, אותם הן מעצבות במדבקות ועיטורים שונים. כעת שואלת המורה, כיצד עליה לנהוג בעניין 'טבילת כלים', שהרי לאחר שיעשו את היצירה לא יוכלו להטבילם מפני שהיו חציצות על גבי הכלים, ואם כן איזו עצה יש למורה לקיים את ההלכה על צד היתר טוב.

תשובה:

נידון שאלה זו נוגע לעניין שכבר דנו בו הפוסקים רבות והוא דבר מצוי מאד: כאשר ניתנים כלים במתנה, ונותן המתנה ממלא את הכלי במיני מאכלים, האם על הנותן להטביל הכלי לפני שממלא אותו במאכלים, או שמא, כיון שלגבי אין הכלי בהגדרת 'כלי אכילה' המחויבים בטבילה, שהרי הוא אינו מתעתד לאכול בו, אף אם יטבול אין טבילתו מועילה כלל, ועל המקבל להטבילו שנית, ולתועלת הבנת הדברים נקדים את העניין בקצרה:

שורש הדברים בדברי הטור ושולחן ערוך הלכות טבילת כלים (י"ד סימן קכ"ח), שם כתבו את הדין שאין חובת טבילה אלא לכלים שנקנו מן הגוי בקניין גמור, אבל כלי השאול או שכור מן הגוי אינו צריך טבילה (עבודה זרה דף ע"ה), ומפני שעדיין שם הגוי על הכלי. לעומת זאת, השואל כלי מישראל שקנה מגוי ועדיין לא הטבילו, אסור לשואל הכלי להשתמש בו לפני טבילה משום שהכלי כבר התחייב בטבילה אצל הקונה (שם בתוספות ד"ה אבל).

ונחלקו הראשונים באופן ששאל כלים ממי שאין על בעליו חובת טבילת הכלים, כגון ששאל סכין מאחד שקנה סכין לצורך חיתוך קלפים, שאצל המשאיל אינם 'כלי אכילה' והשואל רוצה להשתמש בהם לצורך סעודה: דעת הגהות קלפים, דעת הגהות אשרי (ע"ז פ"ה סימן לה), שאין השואל צריך להטבילו, וזאת מפני שבאופן זה לא התחייב הכלי בטבילה אצל הקונה, שהרי הוא אינו משתמש בו לצרכי סעודה, ומצד השואל עצמו אין לחייבו שאין הכלי שלו. והוסיף הבית יוסף, שכן הדין לגבי שואל כלי מבעל חנות, שגם אצלו לא התחייבו הכלים בטבילה שלגבי הם אינם מוגדרים 'כלי אכילה' אלא עומדים לסחורה, ומשכך אף השואל ממנו אינו צריך לטבול.

הלכה למעשה

משולחן מורינו הרב שליט"א

גרעיני משמש - גוגואים בשבת

האם מותר לילדים לשחק בגרעיני המשמש המכונים גוגואים, לאחר שהתפרקו מהפרי בשבת, או שיש עליהם איסור מוקצה.

תשובת מורינו הרב שליט"א:

אם התפרקו מהפרי בימות החול, לבני אשכנז מותר לשחק בהם, ולבני ספרד אסור.¹ ואם התפרקו מהפרי בשבת הרי הם מוקצה.² ואם התפרקו ביום טוב אסורים מטעם נולד.³

ספק בין מוכר לקונה אם החזיר המוכר שטר כסף

אחד שעשה קניה בחנות בסכום כולל של 180 ₪ ומסר למוכר שטר של 200 ₪. מאחר שלא היה למוכר עודף, חזר הקונה לחפש בארנקו ומצא שיש אצלו 180 ₪, כעת שניהם אינם זוכרים האם המוכר החזיר לקונה את שטר של 200 (שיש גם אצל המוכר וגם אצל הקונה הרבה שטרות). בעל החנות שהרגיש לא בנוח, החזיר לקונה שטר של 200, אך הקונה אינו בטוח שהוא יכול לקחת אותו, והם מבררים מה הדין.

תשובת מורינו הרב שליט"א:

אם הדבר אינו יכול להתברר מצד הדין אין חיוב, לא על

המוכר להחזיר וכן לא על הקונה לאחר שהחזיר, אלא שראוי להתפשר, או לחילופין לבקש מבעלי החנות למחול לקונה.⁴

מצא סידור בצימר

התארח בצימר וראה שם סידור יפה שחילק ארגון ששכר את הצימרים כמה שבתות קודם, ומן הנראה שמקבל הסידור שכחו במקום, האם המוצא יכול לקחתו לעצמו, או שהסידור שייך לבעל המקום מצד שקנה אותו בקניין חצר.

תשובת מורינו הרב שליט"א:

השוכר המתארח במקום יכול לקחת את הסידור, שאין סימן על הסידור, ובעל המקום אינו קונה בקניין חצר.⁵

סימן לדעת של מי הסידור, ומסתמא התייחס. אמנם אם התארח רק אדם אחד באותו צימר, כך שיש דרך לברר מי הוא ואינו מתייחס, אלא אם מדובר בסוג סידור שאינו יוקרתי, מסתבר שלא יחזור לחפש אחריו ומתייחס. ובפתחי חושן כתב (אביהו ומציאה פ"ג הערה ט) במוצא בבית מלון, שאף אם יש לבעל המלון דירה שם, לגבי החדרים אין זה כדור עמהם, וזו באם מוצא בפרוודור שיקנה הבעלים בקניין חצר. וראה במכתלי בית הדין (כרך א סימן כה) שם הבאנו בהרחבה את שיטות הפוסקים לגבי מציאה ביהודה מושכרת.

קים לי להיפטר אף לצאת ידי שמים, וכמו שכתבו האחרונים שבפלוגתת הפוסקים פטור אף לצאת ידי שמים (תומים בתקפו כהן סימן ר"מ, עטרת חכמים חו"מ ס"ז ובגליונותיו על התומים שם, ובשו"ת מהרש"ג ח"ג סימן ק"ז). וראה במכתלי בית הדין (ח"א סימן א) בענין זה.

5 חו"מ סימן רס סעיף ג. שאם משכיר ביתו לאחרים ואינו דר שם המציאה של שוכר אחרון, וכתב הרא"ש (פ"ב סימן ט) כיוון שמשכירו תמיד אין עתיד לימצא לבעל החצר. והמדובר כאן שהיו בצימר זה כמה מתארחים מאותו ארגון ואין

החשבונות לכסף שבקופה, הרי הדבר ניתן להתברר, ובוודאי מחובת המוכר לברר זאת. בעיקר דין זה יש להסתפק אם נחשב שמא באיני יודע אם פרתעין שהפשוטות בגמרא (בבא קמא דף ק"ח) שחייב לצאת ידי שמים, (וה"ט"ז סימן ע"ה ס"י וש"ך בסעיף י"ח חכנס אחד מהרהרשים פטורים גם מלצאת ידי שמים אלא אם חזר לתבוע, ועיין חוון איש ח"מ סימן ז סק"ג), או שנחשב כאיני יודע אם נתחייבתי שפטור אף לצאת ידי שמים, וזאת מכיוון שקיבל על מנת להחזיר מיד לא נוצר חיוב מעולם, (וכסברת האחרונים בספק מום במקח שהביא בפתחי תשובה סוף סימן ע"ה). ונראה שיכול לומר

3 סימן תצה ברמ"א סעיף ד. אמנם בשבת אין איסור נולד (שער הציון סימן ט"ה ס"ק צ"ב).

4 כי סוף סוף מכך שהמוכר החזיר למרות שהוא מסופק, יש קצת ראייה שבתחילה לא החזיר. וגם שברוב המקרים בעלי החנויות ירצו לתת שירות נאות לקונה, לכן עצה טובה לשאול למוכר לחמול, או על כל פנים לפשר. כמובן שהדין הוא באופן שלא ניתן לברר את העובדות בסוף יום על פי הכסף שנכנס לקופה. אך כיום בחנויות מסודרות שיש התאמה בין

1 סימן שח סעיף מה. לדעת השולחן ערוך אסור לשחק בכדור, שסובר שאף שראוי לשחק בו מכל מקום אין עליו תורת כלי והוא כאבן שהוא מוקצה מחמת גופו. והרמ"א כתב דנהגו להקל כשיטת המתירים, וכתב במשנה ברורה (סי' קמ"ח) דכיון שהוא מיוחד למשחק אינו מוקצה.

2 כן כתבו בספר חוט שני (ח"ג פרק י"ב) ובספר שבות יצחק בשם הגר"ש אלישיב (פרק ה עמוד פ"א. וספר בשמירת שבת הלכתה פרק טו הערה לה הסתפק ולא הכריע).

לימוד מגילת רות בשבת

למד דרדקי שחלק ממסגרת הלימודים בתלמוד תורה היא, ללמד לתלמידיו את מגילת רות לפני חג השבועות, והוא רוצה להכין את החומר הנלמד בשבת, ושואל בידו האם מותר הדבר או לא.

שורש השאלה, על פי המבואר במסכת שבת (דף קטו.) שאין קורים בכתובים בשבת, שפירשו בגמרא את דברי המשנה: 'כל כתיב הקודש מצילין מפני הדליקה בין שקורין בהם ובין שאין קורין בהם'. שקורין בהם היינו תורה ונביאים, ואין קורין בהם היינו כל ספרי כתובים. הטעם שאין קורין בהם מבואר בגמרא שהוא משום ביטול בית המדרש, ופירוש רש"י: "דמשכי ליבא, ובשבת היו דורשין דרשה לבעלי בתים שעוסקים במלאכה כל ימות החול ובתוך הדרשה היו מורין להם הלכות איסור והיתר, וטוב להם לשמוע מלקרות בכתובים".

וכן פסק ברמב"ם (פכ"ג סי"ט) בהלכות שטרי הדיוטות וכל דברים שאין קורין בשבת אף לקרות בכתובים בשבת בשעת בית המדרש אסור, וזירה משום ביטול בית המדרש שלא יא כל אחד יושב בביתו וקורא וימנע מבית המדרש. הבית יוסף (סימן ש"ז סי"ז) מביא גם כן דברי הגמרא שיש איסור בקריאת כתובים בשבת בשעת בית המדרש ומסיים: 'זכתב הר"ן בשם הר"ה, מאחר שפסק מנהג הראשונים שהיו נוהגים בכל שבת לדרוש, ובאמת לא מצינו שהבית יוסף יזכיר איסור זה בשולחן ערוך כלל וכדברי בעל המאור.

אך בביאור הגר"א מדייק מהשולחן ערוך לאסור, שכתב השולחן ערוך (סימן רצ"א): 'אחר סעודות שחרית קובעים מדרש לקרות בנביאים ולדרוש בדברי אגדה'. ובביאור הגר"א מדייק מזה שכתב בנביאים, מכך שבכתובים אסור. והיינו שדעתו לאסור לימוד הכתובים בשבת.

עוד מצאנו בסידור דעת קדושים בקונטרס עיון תפילה, על הטעם שבברכת המזון של שבת אומרים מגדול [בחיריק] וחבול אומרים מגדיל [בפת"ח]: שמעתי בשם הגאון מווילנא ז"ל במגדיל בפת"ח כתוב בתהילים ואין קורין בכתובים בשבת, משא"כ מגדול בחיריק כתיב בשמואל שהיא נביאים [עיי' עוד שם מה שמקשה הדעת קדושים על דבריו ולעוד טעמים עי' במג"א סי' קפ"ט] והגר"א לשיטתו, שסובר שגם בזמנינו יש איסור לימוד ספר כתובים.

ולמעשה מכיון שדעת בעל המאור להקל בזה, והר"ן גם כן מביא דבריו, והבית הביא דבריהם ושאר הפוסקים לא הביא דבריהם, נראה שבזמננו שאין המנהג לדרוש כמו פעם אז אין איסור בזה. ולכן אף שלתלמידי הגר"א יש מקום להחמיר, עם כל זה מכיון שהמשנה ברורה לא הביא דבריו ושאר פוסקים לא הביא איסור בזה נקטין להקל ומותר.

הטור שכתב שלא דווקא הביאו לו מחדש, אלא אפילו היו לפניו שתי היינות בתחילה, אינם מתיישבים עם דעת המרדכי. ברמ"א (ס"א) מיישב את הדברים שכוונת השולחן ערוך (ס"א) הם כשהיין הטוב לא היה לפניו כשבירך בורא פרי הגפן. וכוונתו לכאורה, שאף שיש תמיד לברך על העיקר והחביב, אך כל זה כששניהם לפניו אבל אם היין הטוב אינו לפניו יכול להקדים את הגרוע ולברך עליו בורא פרי הגפן, ואחר כך כשיביאו לפניו את היין הטוב יוכל לברך הטוב והמטיב, ועל זה כתב הלחם חמודות (למעין בדבריו בדברי חמודות פ"ט אות מז) שהיות ותמיד חייבים לברך על החביב ולא לברך הטוב והמטיב, גם כשהיין בביתו ולא על השולחן יש למעט בברכות ולברך על החביב ולפטור את הרע, ולא יברך הטוב והמטיב, וחולק על הלבוש שסובר שגם כשהיין בביתו אם לא מונח על השולחן יכול לברך על הגרוע תחילה, והמשנה ברורה חשב לדבריו.

נמצא מבואר מהמחלוקת בין הלחם חמודות ללבוש אינה מצד הלכות ברכת הטוב והמטיב, אלא מצד הלכות קדימה בברכות למין הטוב והחביב, אבל אין חסרון כלל בזה שהיין עומד לפניו בימיו של ר' אברהם לוי יין, אלא רק בגלל החיוב להתחיל בחביב ולפטור את שאינו חביב.

ולפי דברים אלו יובן המשך דברי המשנה ברורה שאם עבר וברך על הגרוע יכול לברך הטוב והמטיב על היין הטוב, כיון שכל הדין לברך על הטוב הוא דין לתחילה, אך בדיעבד שכבר בירך על הגרוע בוודאי יכול לברך על היין השני הטוב והמטיב. ולפי זה דברי המשנה ברורה (ס"ק י"ד) עולים כהוגן, כיון שמדבר על שני יינות שאין יודעים מי הגרוע ומי הטוב ומשכך אין בהם דין קדימה, לכן מדינא יכול לברך גם כששניהם מונחים על השולחן, והמהדר יסלק יין יסלק יין אחד מהשולחן ויברך על שני בורא פרי הגפן ואחר כך יברך על השני הטוב והמטיב.

העולה לדינא על פי המשנה ברורה:

- א. כשיש לו שני יינות אחד טוב ואחד יברך על הטוב תחילה אף שמפסיד ברכת הטוב והמטיב.
- ב. אם היין הטוב מונח במרתפו יכול לברך על היין הגרוע תחילה, אף שכוונתו לשתות גם את היין הטוב, ולאחר שבירך על היין הגרוע יכול להביא את היין הטוב מהמרתף ויברך עליו הטוב והמטיב.
- ג. היו לו שני יינות על השולחן ועבר וברך על הגרוע תחילה, צריך לברך הטוב והמטיב על היין השני.
- ד. כשיש לו שני יינות ואינו יודע איזהו הטוב, מדינא יכול לברך הגפן על אחד ועל השני הטוב והמטיב, והמהדר יסלק אחד ויברך על השני בורא פרי הגפן ואחר כך יברך על השני הטוב והמטיב.

הפוסקים דנו באריכות בדיון ברכת הטוב והמטיב על היין, האם היא רק בתנאי שבשעה שבירך על היין הראשון לא היה היין השני בביתו, או על כל פנים לא היה על שולחנו, או שאפשר מראש לברך על יין אחד בורא פרי הגפן ועל השני הטוב והמטיב, גם כאשר שני היינות מונחים לפניו.

והנה בדברי המשנה ברורה נראה לכאורה שהוא סותר את עצמו בכמה מקומות; על דברי השולחן ערוך (סימן קע"ה סי"א) שכתב, שאם הביאו להם יין אחר מברך עליו הטוב והמטיב, כתב המשנה ברורה שלא דווקא הביאו להם מחדש, אלא הוא הדין אם היה להם מתחלה שני יינות, מברכים על השני הטוב והמטיב. ומביא בזה מחלוקת בין האחרונים; דעת הלבוש שאפשר לברך הטוב והמטיב כשהיין השני היה בביתו, אך לא על השולחן, ודעת הלחם חמודות, שרק כשהיין השני היה במרתפו אפשר לברך הטוב והמטיב, אבל כשהיין השני היה בביתו, אף שלא היה על שולחנו, לא יברך הטוב והמטיב, ופסק המשנה ברורה שלא יברך כי ספק ברכות להקל.

אך הפלא העצום, שהמשנה ברורה (סק"ה) כותב שאם היה לו שני יינות על השולחן ויברך על הגרוע (אף שעשה שלא כהוגן כי היה צריך לברך על הטוב בתחילה) מברך על היין הטוב, ברכת הטוב והמטיב, הרי שכאן המשנה ברורה פוסק שגם אם היו שני היינות על השולחן ממש, יכול לברך הטוב והמטיב ולא אומרים שכיון שהיו שניהם על השולחן לא נחשב שהביאו לו יין מחדש, ובהמשך (סי"ז) מביא המשנה ברורה את דברי הט"ז שכותב, שאם יש שני יינות ומספיק מי מהם טוב יותר, יכול מדינא לברך על הראשון בורא פרי הגפן ועל השני יברך הטוב והמטיב, אף כששניהם מונחים על השולחן, והמהדר יסלק יין אחד מהשולחן ויברך על השני בורא פרי הגפן, ואחר כך יחזיר את הראשון ויברך עליו הטוב והמטיב, ומסיים שבוזה יוצא ידי כל החששות.

והרבה מאוד מהפוסקים התחבטו בדברי השנה ברורה שנראים כסותרים מאד לדבריו (שבס"ק י"ד) שחשב לדברי הלחם חמודות שאפילו אם היין השני בביתו לא יברך הטוב והמטיב. (פסקי תשובות סימן קע"ה הערה 27 כתב שהמש"ב סותר את עצמו, ובספר וזאת הברכה ליבון הלכה סימן כ"ג ישב בדוחק גדול את דברי המשנה ברורה.) אך המעיין בפרשן של דברים רואה שדברי המשנה ברורה עולים כהוגן ללא שום סתירות: כי הנה בשולחן ערוך (סעיף ג) הביא את דברי המרדכי שכתב שאם הביאו לו יין טוב ויין רע כאחד, יברך על היין הטוב בורא פרי הגפן ויפטור את הרע, ולא יברך הטוב והמטיב, כי לעולם יש לברך על העיקר ועל החביב תחילה. ולכאורה דברי השולחן ערוך סותרים את מה שכתב לעיל (סעיף א) שגם אם היה לו מתחילה שני יינות מברך על השני הטוב והמטיב, וכל שכן כתב כן הבית יוסף בעצמו, שדברי

המשך מכתלי בית ההוראה מעמ' א'

הכלי על ידי נותן המתנה, ויש בזה גם צד קולא, שיהיה רשאי הנותן למלאות את הכלים במאכלים ולתתם לחברו, (ש"ת מנחת שלמה שם, קונטרס טבילת כלים סעיף י"א שכן דעת הגר"ש אלישיב, ועל פי זה יהיה המקבל רשאי אף לאכול מהמאכלים טרם הטבילת הכלי, וכמו שכתבו הפוסקים לגבי בקבוקי יין וקופסאות שימורים וכדומה, שנהגו שלא לטבול אותם לפני השימוש הראשון מששתמים בתכולה שהייתה בהם עוד קודם הקנייה, לפי שהוצרכו מהכלי אינה נחשבת שימוש.) מנגד, יש פוסקים שכתבו שאינו דומה לכלי למכירה שאינו מוגדר אצל המוכר 'ככלי אכילה' משום שכל עיקרם אצלו אינם לסחורה, מה שאין כן אדם פרטי שקונה כדי לתת לחברו נחשב הכלי ברשותו ככלי סעודה, ואינו רשאי להניח בתוכו מאכלים כל שלא הוטבל, ומאידך, יכול הנותן להטביל את הכלי (הבית ככשרותו בשם הגר"ן קרליץ, ועוד).

וכתבו עצה לצאת ידי כל הדעות לנותן שרוצה להטביל הכלי, שיקנה את הכלי למקבל על ידי אחר, ולאחר מכן יוכל להטבילו בברכה, אך זה בתנאי שידוע שהמקבל צריך לכלי ולא יעבירונו במתנה לאחר (מנחת שלמה שם, תשובות והנהגות ח"א סימן תנב.) וגם אם מקבל המתנה קטן אפשר להקנות לו על ידי אחר, דזכין לקטן (ח"מ סימן רמג סעיף יח).

אמנם בנידון שאלה זו, שהמורה רוצה לטבול את הכלים לפני עבודת הציצית, ואינה יודעת לידי איזו תלמידה יבוא כל כלי כדי לזכות לה אותו, או אפשר לזכות להן את הכלים על ידי אחר, אלא אם מדובר בכלים שחייבים בטבילה רק מדרבנן כמו כלי זכוכית, וקיימא לן שיש ברירה בדרבנן, ותקנה על ידי אחר את כל הכלים שתזכה בהם מי שיפול הכלי לידה, אמנם בכלים שחייבים מהתורה לא קיימת עצה זו, [ובכלי אלומיניום נחלקו הפוסקים אם חייבים מן או התורה או רק מדרבנן].

אך נראה שאפשר ליידיע את הורי הילדות שהכלים אינם טבולים, ומה שסברה המורה שהדבקות מהוות חציצה לטבילה, אין הדבר כן, כיון שהכלל הוא שכל שאין מקפידים עליו אינו חוצץ, ולכן כאן שחפצים במדבקות אין בהן חציצה אלא הן חלק מהכלי, ואף אם יפלו אחר כך אין זה חציצה.

ויש עוד עצה אחרת בנידון, שתטבול המורה את הכלים ותשתמש בהם פעם אחת (תשובות והנהגות ח"א סימן תסז), ואם הדבר אפשרי בוודאי נכון שעשה כן, גם לצד מה שיתכן שהורי הילדים לא ירצו להשתמש אחר כך בכלים הללו או יחליפו אותם, לכן נכון יותר שהמורה תקנה את הכלים לעצמה ותעשה בהם שימוש, ולאחר מכן תתן אותם לילדים במתנה להדביק עליהם מדבקות נוי.

